MÁNDY STEFÁNIA

Scintilla

Széphalom Könyvműhely

ARGÓ

kapcsoljuk az argó-studiót
bent ünnepfehér terítéken
a halasztás végső maradéka
keskeny ezüsttálon a kronoszi álom
iszonyú hosszú hallgatag osztás
kinn dühöngő orkán uszonyán
elszáll a gyönge fohász

de nem az emlék
de nem ami űzött

kik ott voltatok
szemben tükör
az égetésnél
amikor a kontúrok füstté
s a parázsló pupilla
befelé tűzött

miféle szálon
bonyolódik a belső
történelem
míg odafenn
elliptikus pályán
elég az utolsó
emberi látvány

TÖRZS

látom hogy nincs a virágnak szára
madárnak szárnya
korsó füle nélkül
üres koporsó
belefekszem
hallom a távoli hangot
kivel vetekszem
mandelstam
nagyszerű törzsed
roppan a télben
legyek fatuskó
halott utódod
vagy álljak a szélben
még most is vénen
ahogy te fiatal ősöm
oly ismerősön
álltad a végső
számkivetésig

PREDELLA

a felszín árnya ferde sík
a név betűi kártya összedőlnek
lebegve cseng az elveszett pohár

a kertben élők égre nőni fák
bent egy sor arc
kontúros némaság
hol tetszhalálán egy sem lép tovább

a láthatatlan láb alatt
predella nyúlik
föld fölötti
és még nincs ege

egy ajknyi rés ha nem
tör át a szó
sík cellakép
holbein halotti éneke
medrébe fordult
színvak szenvedés

beljebb a fény
szerkesztette terekben
utat robbant
a lehetetlen

TÁVLAT

egy réteg fény
egy réteg vaksötétség
a távolság kevesli önmagát
a végső kőig vet hogy körbeérjen
és feszülhesse önnön centrumát

egyszerűsödni lassan mint a törtek
a képen át más képek léte néz
hántsd foncsorát a legbelső tükörnek
míg egy per egy derengsz
szikár egész

RÁLÁTÁS

a zűrzavar s a rendület
egy én egy élni kénytelen
kevés erő a harc a sok
fölülről nézve őrködés
kavicson állva csupa sokk
megvívni volna tévedés
csak állni kell korongközépen
csak eltünődni lény a léten
küzdés helyett egy gondolat
futás helyett egy szóra váró
mely fényt növeszt zöld lángokat
s köréd kerít középen álló
egy gömbegészt a voltodat

ÁTHALLÁS

ti vándorlásnak indult kőzetek
hol átrepülve már törésvonal
átlósan metszve még gyülekezet
mimikri táncol a vakablakon
maszkok között kősátor bontva áll
mögötte hosszú meglódult fogat
a rombolásra kész emlékezet
kaucsukbabából ősvád osztogat
— és el se ment még zárt tetők felett
nem tudja ráchel hány szín ház hová
csak játszva fölszáll semmibe merül
és megtelik még ismeretlenül
az új terekkel hagyva itt magát
és halványul már ismeretlenül
a gerendák közt árnya lopni jár
empedoklész egy tánc egy tűz falon
egy korszak tévedés fiatalon
naponként váltja késve önmagát
felnő a nyelv és nem mondja tovább
csak mozdulat ha másban rátalál —
lett volna tévedés ha útra lát
és nem kel fel hogy megváltsa magát

KIRÁLYI TÖBBES

kézben jogarral függesztett tekintet
lábbal épp csak érintve a földet
lebegve fölöttük sors szele fúj
izzó üsthomlok a nappali égbolt
torkában a hanggal néma menet
nyújtott karok sivatagi éjben
fülelve a föld szívdobaját
haladva az integető halálnak
fehérlő öble felé
akik a kovásztalan
kenyérből ettek
botjukkal tapintják csillagukat
boldog ki uralkodni sosem születve
folytatja hercegi útját

SZALAMANDRA

malomima a kavicsot sikálja
szakállszómormolás egy vízesésben

de üstdobok és vad rohamzene
barbár szabadság nagy dörömbölésben
és megszakad a csönd és újra döndül
madárpörgettyű húrhangok viszálya
két szárny feszül fehéren összezördül
pogány-e a szertartás spirálja?

az áldozat száll felhőfüstre fénylik
az érlelésről nem tudnak a fák
csavart törzsekkel fúródnak a kékbe
míg ismétlődnek az évezredek
de egyszer egyet úgy dobtak az égbe
szalamandrává tüzelte magát
és izzó csíkja maradt ékezetnek
ám nem érti senki égőn mit kiált
a ferde tűzjel éjkorokon át
a csodára szomjazó emlékezetnek

KOHÉZIÓ

kohézió a hangban összetartás
míg képtelen a szem diverziója
a szaggatott csönd hómezőkre indul
aztán zöld füttyszó napfény boldog óra
ki emlékszik az első indulatra
rögök görögnek tűnnek lábnyomok
minden napot kék éjek kereteznek
egy falevéllel röppenj fel veszély
nem felelni az első erezetnek
minden napra kell jusson sugár
ha szembe szúr is égő igazat mond
hallani tudni kell még akkor is ha késve
hajnalban torkomon sztravinszkij kése
egy szó a nyelv vagy hullva tízre százra
ezerben is egy hang kohéziója
nagy mélyekből lett a jövő kiásva
körül készül a világ összkiadása

SZIKOMORFÁK KÖZÖTT

látni azt aki nincs itt
hallani azt aki nem szól
emlékezni rá ki felejtő
megérinteni azt aki elment
visszahívni azt ki soha

engedj utána fényhegyen álló
itt lenn a bárka fenn a napkorong
/a csillaghullás végleg elmaradt
így dőlne mind egy szemfedél alatt?/
mit éjszakának hív a vaksi szem
fogadj magadba egyetlen sugár
a szó röppent fel és átívelem

halálon túli ha megérkezett
nagy ragyogás
örök emlékezet

ÚTON

hullámain a mély egeknek
egy fontnád bárka imbolyog
üresjárat vagy lélek szárnya
úton levő vagy sorsát várja
a napi körjárat során
fénysarlója egy félmosolynak
a végtelentől kérdező
hány bárka indul nap nap útnak
vagy egy kör minden karma álma
a sokból szőtt kezdettelen?

sétabottal a vándorórán
nem kérdeni a venyigéktől
nem várni holdkór jósjelet
önnön léptét már nem figyelve
tenni amit épp tenni kell
a pillanat fedje fel arcát
a bárka így suhan tovább fenn
körben örvénylő négy elemben
váratlanul száll majd alá
mert minden óra végső óra
minden sugár egy szembe fut

ÉVSZAKFONÓ

aratás és vadászat között
a rókamarta évek hogy csaholnak
ropogtatott csont minden perc a télnek
ha egy a volt a van tegnapmaholnap
az évszakok mindigtől megkívánják
a bonthatatlan csillagrend alatt
a tagolt ívek hű harmóniáját
plántazöld s diószüret között
minden gyümölcsnek jelölt idején
úgy fonta az évszakok koszorúját
hogy vak vihar vagy villámsors de bírni
a rogyásig telt őszt a havak súlyát
erős nádakból rostokból a gyékény
fejünk fölött az isten a tető
talpunk alatt az út se fogy a végén
amerre menni most írod elő

EGY ÜRES SZÉK

szétterítem csend van kérlelem
torma tojás ecet fa árnya zúg
egy végtelen posztumusz széderen
érj végre fel értetlen életem
itt este van és máté énekel
a tanítványok sorba mennek el
induljak én is rezzenetlenül
ne kelljen várni míg a test lehűl
ne kelljen fájni élni nem lehet
hát éli éli hadd menjek veled
vájt léptek útja már oly ismerős
a szóvarázs most szótagokra tört
parázson állni nem vagyok erős
itt kuporgok az üres szék előtt
harmadszor már egy sötét hajnalon
azóta este pászkatördelés
fekete széder mátét hallgatom
a kórus felszáll megroppan a mély
hát látsz-e mondd
te láthatatlan
egyetlen
szem
éj

IDÉZŐ

hamvazó eliot élsz mint ősregében
pallos szavakkal törsz a sziklamultra
elmoshatatlan rúnák vájatával
egy időtlen sors annyi rétegén át
amikor volt még fényárnyék a vizek öblén
nem bíztad léted holmi hallomásra
pont és vonal és hullám körbement
ígéret vagy jövőnk feltámadása
egyetlen alt hang jósol látomást
irón faragja léted szobrait
s az átokföldjén szürkülő homokban
szavak hirdetnek élő dolmenek

eljöttem eliot hogy bontsd ki a szálat
szikráztasd fel a hosszú életet
mert elhagyott és szemfedőnkre száradt
szólítsd hanggá a rezgő képeket
míg szemvilágunk barbárok tapossák
s a pusztában vesző gyermekfejek —
ki rózsát ismert és origenészt
felfogni engedd első fényjeled
reméld velünk hogy még megfordulunk
s a visszaúton indulunk veled

akkor a föld is érezné a ritmust
és nagy fehérség borulna a tájra
egy mutatóujj halk iróniája
foszlatná szét a rontó labirintust

AZ EMBER ZENÉJE

az ember zenéje elhallgatott
menuhint már csak a csillagok —
az éteri minta mégis örök
fáj-e az úrnak
hogy lettünk halandó
míg átkéklik némely életen
ma is a maradandó
vonulnak sorsról sorsra éjszakák
a végből nyit megint egy végtelen
a mandarin tánca merre tör utat?
születve minden ember védtelen —
menj duinóba hallgass hangokat
fenyves zúgása ez volt az a szél
itt száll a szó sodorja az időt
egy orpheuszt a kastély ránk hagyott
innen tudhatni hogy tágul a tér
a szó röpül fenn örök madarak
innen tudhatni még nem vagy halott:
röpülj új sávon égő ég alatt

Mándy Stefánia életműve a csend labirintusában született. Művészetének érvényesítése ürügyén soha nem volt hajlandó olyan külső illeszkedésre, amely mondandóit pontatlan ideológiai szférába terelhette volna. Az Abszolutum költőjeként nem a közeli dolgokra, hanem a távoliakra szegezi tekintetét, nem előre akar hatolni részleges élmények rögzítése közben, hanem találni egy pontot, amely minden tapasztalat középpontja lehet. A „közép" kifejezés verseinek egyik legfontosabb szava. Lírájában kívülről a világ tükröződik, belülről a felmagasodó ember. Verseinek alanya mintha öröktől fogva létezne, nincsen kezdete és vége, ásványi mélységekből szól és archaikus szóejtéssel. A versek mögött a szabadságát őrző ember végzi szerény és büszke szertartásait. Nem birtokba venni akarja a világot, hanem valamely függőleges szakralitásra figyelmeztetni.

Báthori Csaba

Mándy Stefánia előző verseskötetei:

A lélek lép, lebben után (1941, Budapest)
a kés a kéz a hal (1970, Párizs)
Az ellopott történelem (1992, Budapest)

Ára: 890 Ft

9 789639 028609